

Elizabeth George

Waar rook is...

Zwarte Beertjes
Utrecht

Olivia

Chris heeft de honden meegenomen om een stuk langs het kanaal te rennen. Ik kan ze nog steeds zien, omdat ze nog niet bij de Warwick Avenue-brug zijn. Beans neemt rechts van Chris grote soepele sprongen en speelt een gevaarlijk spel met het water. Toast loopt links van hem. Ongeveer om de tien passen vergeet Toast dat hij maar drie poten heeft en dreigt hij voorover te vallen.

Chris zei eerst dat hij niet lang zou wegblijven, omdat hij weet hoe ik me voel als ik dit opschrijf. Maar hij houdt van bewegen en als hij eenmaal onderweg is, zal hij het door de zon en de wind vergeten. Hij rent helemaal tot aan de dierentuin. Ik zal er niet de pest over in krijgen. Ik heb Chris nu meer dan ooit nodig, dus zal ik tegen mezelf zeggen dat hij het altijd goed bedoelt en ik zal proberen dat te geloven.

Toen ik in de dierentuin werkte, kwamen ze me soms om twaalf uur gedrieën afhalen en we dronken dan koffie in het paviljoen; als het weer goed was buiten op een bankje waar we de voorkant van Cumberland Terrace konden zien. We bestudeerden dan de standbeelden die in het fronton stonden opgesteld en verzonnen verhalen over wie ze waren. Chris noemde de man wiens lul werd weggeblazen in de slag bij Waterloo, Mencer Grote Geile Praalhans. Ik noemde de vrouw die er als een achterlijk wereldwonder bij stond maar eigenlijk een vrouwelijke Pimpernel was, Madam Stomme Slettebak. En dan hadden we nog Mister Kots voor iemand in toga die in de Romeinse tijd zijn moed en zijn ontbijt verloor. We hinnikten om onze dwaasheid en keken naar de honden die achter vogels en toeristen aanjoegen. Je ziet het me doen, hè? Stompzinnige verhalen bedenken met mijn kin op mijn knieën en een kop koffie in de hand en Chris Faraday naast me op de bank. En ik ben niet in het zwart, zoals tegenwoordig, maar ik draag een kakikleurige broek en een olijfgroene blouse, het uniform van de dierentuin. Toen dacht ik dat ik wist wie ik was. Ik had vrede met mezelf. Uiterlijkheden doen er niet toe, had ik ruim tien jaar geleden besloten. Als mensen niet tegen mijn zelfgeknipte, korte haar kunnen, als ze problemen hebben met mijn stic-kies, als een neusring op hun zenuwen werkt en als sierspijkers in mijn oor, die als middeleeuwse wapens in slagorde staan opgesteld, hun maag een salto laten maken, dan kunnen ze de pot op. Ze kunnen toch niet verder dan de buitenkant kijken, nietwaar? Ze willen me niet zien zoals ik echt ben.

Maar wie ben ik dan, echt? Ik had het je acht dagen geleden nog kunnen vertellen, want toen wist ik het. Ik had Chris' overtuiging tot een keurige filosofie verdraaid en die gemixt met wat ik van mijn vrienden had opgepikt tijdens de twee jaar die ik op de universiteit had doorgebracht. En dat had ik nog eens goed vermengd met wat ik geleerd had van vijf jaar tussen plakkerige

lakens uit kruipen, met barstende koppijn en een uitgedroogde strot, en zonder welke herinnering dan ook aan de afgelopen nacht of de naam van de kerel die naast me lag te snurken. Ik kende de vrouw die dat allemaal had meegemaakt. Ze was boos. Ze was hard. Ze vergaf niet.

Dat alles ben ik nog, en met reden. Maar ik ben nog iets meer. Ik kan het niet thuisbrengen, maar ik voel het als ik een krant pak, de verhalen lees en weet dat de rechtszaak dreigt.

Eerst zei ik tegen mezelf dat ik doodziek werd van de krantekoppen waar ik niet omheen kon. Ik was het zat steeds over die verdomde moord te moeten lezen. Ik had genoeg van al die gezichten van betrokkenen die me uit de *Daily Mail* en de *Evening Standard* aanstaarden. Ik dacht dat ik de hele rotzooi kon ontvluchten door alleen *The Times* te lezen, omdat ik wist dat ik erop kon vertrouwen dat *The Times* zich aan de feiten hield en weigerde om zich in roddels te wentelen. Maar zelfs *The Times* had de geschiedenis opgepikt en nu vind ik dat ik er niet langer omheen kan. *Kan mij het wat schelen* helpt me niet meer om me af te leiden. Omdat het me wél kan schelen, en dat weet ik. Chris weet het ook, en dat is de werkelijke reden waarom hij met de honden weg is en mij de tijd geeft om alleen met mezelf te zijn. Hij zei: 'Livie, ik denk dat we vanmorgen toch maar wat langer wegblijven,' en trok zijn trainingspak aan. Hij omhelsde me op zijn typerende aseksuele manier - van opzij, bijna zonder enig lichaamscontact - en weg was hij. Ik zit op het dek van de boot met een geel, gelinieerd schrijfblok op mijn schoot, een pakje Marlboro in mijn zak en een blik vol potloden naast mijn voet. De potloden zijn allemaal vlijmscherp geslepen. Daar heeft Chris voor gezorgd voordat hij vertrok.

Ik kijk over het water naar Browning's Island, waar de wilgen hun takken laten hangen boven de uiterst kleine pier. De bomen staan eindelijk helemaal in blad, wat betekent dat het bijna zomer is. De zomer was altijd een tijd van vergeten, de zon brandde je problemen weg. Dus zeg ik tegen mezelf dat als ik nog een paar weken doorzet en wacht op de zomer, dit allemaal voorbij zal zijn. Ik hoef er niet over na te denken. Ik hoef geen actie te ondernemen. Ik zeg tegen mezelf dat het niet mijn probleem is. Maar dat is niet helemaal waar, en dat weet ik.

Als ik me dan toch niet kan onttrekken aan de kranten, begin ik aan de foto's. Het meest kijk ik naar die van hem. Ik zie de manier waarop hij zijn hoofd houdt en ik weet dat hij denkt dat hij naar een plek is gegaan waar niemand hem pijn kan doen.

Ik begrijp het. Ik dacht ooit dat ik eindelijk zelf op die plek was aangekomen. Maar de waarheid is dat als je eenmaal in iemand begint te geloven, als je eenmaal jezelf toestaat geraakt te worden door de wezenlijke goedheid van een ander - en die bestaat, weet je, die fundamentele goedheid waar sommige mensen mee gezegend zijn - dan is er geen houden meer aan. Niet alleen zijn de bressen dan in de muren geslagen, maar de wapens zijn dan ook binnengedrongen. En je bloedt alsof je een rijpe vrucht bent, de huid opengesneden met een mes en het vlees blootgelegd voor consumptie. Hij weet dit nog niet. Maar uiteindelijk zal hij het weten.

Dus schrijf ik, denk ik, ter wille van hem. En omdat ik weet dat in het diepste wezen van deze treurige janboel van levens en liefdes ik degene ben die verantwoordelijk voor alles is.

De geschiedenis begint eigenlijk bij mijn vader en het feit dat ik zijn dood heb veroorzaakt. Dat was niet mijn eerste misdaad, zoals je zult ontdekken. Maar het is wel die die mijn moeder mij niet kon vergeven. En omdat ze me niet kon vergeven dat ik hem heb gedood, kregen we het allebei moeilijk met ons leven. En werden mensen gekwetst.

Schrijven over mijn moeder is een hachelijke zaak. Ongetwijfeld zal het overkomen als vuilspuiterij, een perfecte gelegenheid om mijn gram te halen. Maar er is één karaktertrek van moeder die je absoluut moet weten voor je de rest van mijn verhaal leest: ze is dol op geheimen. Als ze de kans kreeg, zou ze ongetwijfeld op tactvolle wijze verklaren dat zij en ik zo'n tien jaar geleden ruzie hebben gekregen over mijn 'ongelukkige vriendschap' met een muzikant van middelbare leeftijd, Richie Brewster, maar ze zou nooit alles vertellen. Ze zou niet willen dat je weet dat ik een tijd lang de 'andere vrouw' van een getrouwde vent was, dat hij me in de maling nam en 'm toen smeerde, dat ik hem terugnam en herpes kreeg, dat ik ten slotte in de business terechtkwam in Earl's Court. Ik deed het in auto's voor vijftien pond als ik niet meer zonder coke kon en geen tijd wilde verliezen door die kerels mee naar een kamer te nemen. Dat zou moeder je nooit vertellen. Ze zou de feiten verzwijgen en zichzelf ervan overtuigen dat ze me beschermt. Maar de waarheid is dat moeder feiten verzwijgt om zichzelf te beschermen.

Tegen wat, vraag je je af.

Tegen de waarheid, antwoord ik. Over haar leven, over haar ontevredenheid, maar vooral over haar huwelijk. En ik geloof dat moeder daardoor – mijn eigen onsmakelijke gedrag daargelaten – uiteindelijk geloofde dat ze in het bezit was van een of ander goddelijk recht om zich met andermans zaken te bemoeien.

Natuurlijk zouden de meeste mensen die proberen het leven van mijn moeder te analyseren haar niet als een bemoeial beschouwen. Ze zouden haar eerder zien als een vrouw met een bewonderenswaardig sociaal geweten. Dat komt ook niet uit de lucht vallen: ze is lerares Engelse literatuur geweest op een zeer onaangenaam riekende school op Isle of Dogs, ze las in het weekeinde vrijwillig voor aan blinden, ze was assistent-recreatieleidster voor geestelijk gehandicapten tijdens schoolvakanties, en winnares van een gouden medaille voor het verwerven van fondsen voor een of andere ziekte die op dat moment favoriet bij de media was. Oppervlakkig gezien ziet moeder eruit als een vrouw met één hand in de vitaminepot en één voet op de eerste trede van de ladder naar heiligverklaring.

'Er is meer om je zorgen over te maken dan jezelf,' zei ze altijd tegen mij als ze niet droevig zei: 'Ga je weer moeilijk doen vandaag, Olivia?'

Maar het gaat niet alleen om de vrouw die dertig jaar lang door Londen raasde als een twintigste-eeuwse wonderdokter. Het gaat ook om de reden waarom. En daarin speelt haar zelfbescherming een grote rol.

Toen ik met haar in hetzelfde huis woonde, had ik genoeg tijd om te proberen moeders passie voor liefdadigheid te begrijpen. Ik begon te beseffen dat ze anderen hielp om tegelijkertijd zichzelf te helpen. Zolang ze druk in de weer was met de onfortuinlijken in hun beklagenswaardige wereld, hoefde ze niet over haar eigen wereld na te denken. En vooral niet over mijn vader.

Ik besef dat het in de mode is om het huwelijk van je ouders tijdens je jeugd te bestuderen. Een prachtige manier om een excuus te vinden voor de excessen, de gebreken en de regelrechte zwakheden in je eigen karakter, nietwaar? Maar vergeef me alsjeblieft deze kleine expeditie door de geschiedenis van mijn familie. Het verklaart waarom moeder is zoals ze is. En moeder is degene die je moet begrijpen.

Hoewel ze het nooit heeft toegegeven, geloof ik dat mijn moeder mijn vader accepteerde niet omdat ze van hem hield, maar omdat hij bruikbaar was. Hij was tijdens de oorlog niet in dienst geweest, wat hem in sociaal opzicht nou niet bepaald een aantrekkelijke partij maakte. Maar ondanks een hartruis, een krakende knieschijf en een aangeboren doofheid in zijn rechteroor had papa tenminste het fatsoen om zich schuldig te voelen dat hij aan de dienst was ontsnapt. In 1952 verzachtte hij zijn schuld door zich aan te sluiten bij een van de groepen die zich bezighielden met de wederopbouw van Londen. Daar ontmoette hij mijn moeder. Ze veronderstelde dat zijn aanwezigheid op een sociaal bewustzijn wees, gelijk aan dat van haar, en niet op de wens het fortuin te vergeten dat hij en zijn vader hadden vergaard met het drukken van regeringspropaganda in hun drukkerij in Stepney, vanaf 1939 tot aan het einde van de oorlog.

Ze trouwden in 1958. Zelfs nu papa al vele jaren dood is, vraag ik me soms af hoe die eerste dagen van hun huwelijk er voor mijn ouders moeten hebben uitgezien. Ik vraag me af hoeveel tijd het moeder heeft gekost om erachter te komen dat papa's repertoire van hartstochten beperkt bleef tot zwijgen en een zonderlinge, charmante glimlach. Ik nam aan dat hun samenzijn in bed verliep volgens een kort ritueel van betasten, zweten, stoten, kreunen, met aan het eind een hartelijk 'welterusten schat'. Zo verklaarde ik voor mezelf dat ik hun enige kind was. Ik verscheen in 1962 ten tonele, een vrolijk bundeltje, dat ongetwijfeld was verwekt tijdens de tweemaandelijksse ontmoeting in de missionarishouding.

Ik moet toegeven dat moeder drie jaar lang de rol van plichtsgetrouwe echtgenote speelde. Ze had een man aan de haak geslagen en daarmee had zij een van de doelen bereikt waaraan naoorlogse vrouwen moesten voldoen. En ze probeerde haar best te doen voor hem. Maar hoe meer ze deze Gordon Whitelaw leerde kennen, hoe meer ze besepte dat hij zichzelf onder valse voorwendsels aan haar had verkocht. Hij was niet de hartstochtelijke man die ze gehoopt had te trouwen. Hij was geen rebel. Hij had geen idealen. Hij was alleen maar een drukker uit Stepney, een goede man wiens wereld begrensd werd door papierfabrieken en drukprocessen, door het onderhouden van het machinepark en door erop toe te zien dat de vakbonden hem niet uitbuitten. Hij leidde zijn zaak, kwam thuis, las de krant, at zijn avondeten, keek tv en

ging naar bed. Hij had weinig interesses. Hij had weinig te zeggen. Hij was degelijk, loyaal, betrouwbaar en voorspelbaar. Kortom, hij was saai. Dus zocht moeder koortsachtig naar iets wat haar wereld kon opfleuren. Ze had vreemd kunnen gaan of zich aan de alcohol kunnen vergrijpen, maar ze koos voor liefdadigheid.

Ze heeft dit allemaal nooit toegegeven. Toegeven dat ze meer in haar leven wilde dan wat papa haar gaf, zou betekend hebben dat ze moest erkennen dat haar huwelijk niet was wat ze ervan had gehoopt. Zelfs als je nu naar Kensington zou gaan en het haar zou vragen, zou ze ongetwijfeld van haar leven met Gordon Whitelaw de indruk geven dat het vanaf het allereerste begin een zegen was. Omdat het dat niet was, stortte ze zich op haar sociale verantwoordelijkheden. Goed doen werd voor moeder een vervanging voor je goed voelen. Het verhevene van je best doen, werd een vervanging voor fysieke hartstocht en liefde. Daarvoor had moeder een taak waarop ze zich kon storten als ze zich ongelukkig voelde. Ze bracht iets tot stand en voelde zich waardevol. Ze ontving de eerlijke en oprechte dankbaarheid van de mensen die ze dagelijks uit de nood hielp. Zowel in de klas als in de bestuurskamer en de ziekenkamer werd ze geprezen. Haar hand werd geschud. Haar wangen gekust. Duizend verschillende stemmen zeiden tegen haar: 'U bent gezegend, mevrouw Whitelaw. God houdt van u, mevrouw Whitelaw.' Zo heeft ze zich beziggehouden tot op de dag dat papa stierf. Door de behoeften van de maatschappij voorop te stellen, kreeg ze alles wat ze zelf nodig had. En ten slotte, toen mijn vader dood was, kreeg ze Kenneth Fleming ook nog. Ja, inderdaad. Zo lang geleden al. Dè Kenneth Fleming.

Nog geen kwartier voor hij de plaats van de misdaad ontdekte, bracht Martin Snell zijn melk rond. In twee van de drie Springburns, Greater en Middle, had hij zijn taak al volbracht. Hij reed in zijn blauw met witte melkkar door Water Street op weg naar Lesser Springburn en genoot van dit deel van de route waar hij zo op was gesteld.

Water Street was een smalle landweg die de dorpen Middle en Lesser Springburn verbond met Greater Springburn, het marktstadje. De weg slingerde zich tussen geelbruine leistenen muren door, langs appelboomgaarden en koolzaadvelden en golfde met het landschap mee. Langs de weg stonden essen, linden en elzen waarvan de takken, nu de bladeren zich eindelijk ontvouwd, als een boog van lentegroen over de weg hingen.

Het was een prachtige dag, geen regen en geen wolken, een zachte bries uit het oosten en een lichtblauwe hemel. De zon twinkelde in het glas van het ovale fotolijstje dat aan een zilveren ketting aan de achteruitkijkspiegel van de melkkar hing.

‘Wat een dag, Majesteit,’ zei Martin tegen de foto. ‘Schitterende ochtend, vindt u niet? Hoort u dat? Dat is die koekoek weer. En daar... een van de leeuweriken begint nu ook. Mooi geluid, hè? Ja, dat is de lente.’

Het was al heel lang een gewoonte van Martin om gezellig tegen de foto van de koningin te babbelen. Hij zag er niets raars in. Zij was de vorstin van dit land en volgens hem wist waarschijnlijk niemand de schoonheid van Engeland meer te waarderen dan de vrouw die op haar troon zat.

Maar ze bespraken meer dan de flora en fauna. De koningin was Martins hartsvriendin, ze hoorde zijn diepste gedachten aan. Wat hij prettig aan haar vond, was dat ze, ondanks haar adellijke afkomst, zo’n uitgesproken vriendelijke vrouw was. In tegenstelling tot zijn vrouw, die zo’n vijf jaar geleden door een met een bijbel zwaaiende cementmaker met vroomheid was begiftigd, viel de koningin nooit biddend op haar knieën terwijl hij mompelend zijn hart tegen haar luchtte. In tegenstelling tot zijn zoon, die zich had overgegeven aan de geheimzinnige zwijgzaamheid van een zeventienjarige die alleen maar aan geslachtsgemeenschap en uiterlijk dacht, stond ze nooit onverschillig tegenover Martins toenaderingen. Ze boog zich altijd enigszins voorover en moedigde hem met een glimlach aan, terwijl ze zwaaiend vanuit de koets eeuwig op weg was naar haar kroning.

Natuurlijk vertelde Martin de koningin niet alles. Maar ze wist wel van Lee’s aanbidding van de Kerk van de Herborenen en Geredden. Hij had haar vaak uitgebreid beschreven hoe dat geloof een eind had gemaakt aan de ooit zo vrolijke uren tijdens de avondmaaltijd. En ze wist van Danny’s baantje bij Tesco’s, waar hij de schappen vulde met van alles en nog wat, van papperige

erwten tot gedroogde bonen, en van het meisje in de tearoom op wie die jongen zo gek was. En vorige week had Martin haar zelfs over zijn ietwat late poging verteld om zijn zoon over de bloemetjes en de bijtjes voor te lichten waarbij hij het steeds warmer had gekregen. Wat had ze gegniffeld – en Martin had het ook niet kunnen laten – toen hij vertelde dat hij in Greater Springburn schutterig in tweedehandsboeken had zitten neuzen op zoek naar iets over de biologie van de mens, maar in plaats daarvan met een schematische voorstelling over de voortplanting van kikkers was thuisgekomen. Deze had hij aan zijn zoon voorgelegd, samen met een pakje condooms dat hij vanaf ongeveer 1972 in zijn nachtkastje had liggen. Hij had gedacht dat het gesprek daardoor makkelijker zou verlopen. ‘Waar zijn die kikkers voor, pa,’ zou onherroepelijk leiden tot een onthulling van wat zijn eigen vader zo mysterieus ‘de echtelijke omhelzing’ had genoemd.

Niet dat hij echtelijke omhelzingen als zodanig met de koningin besprak. Martin had veel te veel respect voor Hare Majesteit om niet meer dan summier naar dit onderwerp te verwijzen. Maar de afgelopen vier weken waren ze telkens uitgepraat geraakt op het hoogste punt van Water Street. Daar strekten zich naar het oosten de hopvelden uit en naar het westen glooide een met gras begroeide helling tot aan de bron waar waterkers groeide. Hier had Martin de melkkar geparkeerd op de smalle strook papegaaiekruid die als berm dienst deed om een paar minuten in stilte te mijmeren.

Deze morgen deed hij niet anders. Hij liet de motor draaien, terwijl hij naar het hopveld tuurde. De rijen kastanjehouten palen stonden er al meer dan een maand. Elke paal was zo’n zes meter hoog en tussen de palen was een netwerk van draden naar de grond gespannen. De draden vormden een ruitvormig rasterwerk waar de hop uiteindelijk tegenop zou groeien.

Martin zuchtte van genot. Het veld zou er elke dag mooier gaan uitzien. Wat zou het koel zijn tussen de rijen rijpende planten. Hij en zijn geliefde zouden er wandelen, zij alleen, hand in hand. Hij zou haar laten zien hoe je de tere ranken van de planten om de draden moest winden. Ze knielt in de modder, haar gaasachtige blauwe rok spreidt zich uit, haar stevige jonge billen laat ze op haar blote hielen rusten. Ze is niet bekend met het werk, maar ze heeft dringend geld nodig om... om naar haar arme moeder te sturen, die de weduwe van een visser die met acht jonge, hongerige kinderen is achtergebleven. Ze worstelt met de ranken, maar durft zijn hulp niet te vragen uit angst dat hij haar onervarenheid zal opmerken. Daardoor zou ze een belangrijke bron van inkomsten kunnen verliezen voor haar acht broers en zusjes naast het geld dat de moeder inbrengt door kant voor dameskragen en -hoeden te maken. Geld dat haar vader genadeloos in de kroeg zou hebben verzopen, waarna hij dronken op straat was gevallen en de hele nacht was weggebleven, als hij niet tijdens een storm in zee was verdronken, terwijl hij probeerde genoeg kabeljauw te vangen om de operatie te kunnen betalen die het leven van zijn jongste kind had kunnen redden. Ze draagt een witte blouse met korte pofmouwen en een laag uitgesneden hals. Waardoor hij, de stoere ploegbaas, nadat hij zich voorover heeft gebogen om haar te helpen, de zweetpa-

reltjes op haar borsten ziet glinsteren. En haar borsten rijzen en dalen vanwege zijn nabijheid en zijn mannelijkheid. Hij pakt haar handen en laat haar zien hoe ze de hopplanten om de draad moet winden zonder de scheuten te breken. Haar ademhaling wordt sneller bij zijn aanraking, haar borsten komen omhoog en hij kan haar zachte blonde haren tegen zijn wang voelen. Hij zegt: 'Zo doe je dat, miss.' Haar vingers trillen. Ze kan niet in zijn ogen kijken. Ze is nooit eerder door een man aangeraakt. Ze wil niet bij hem weg. Ze wil niet dat hij ophoudt. Zijn handen op de hare doen haar duizelen. En ze bezwijkt. Ja, ze bezwijkt en hij draagt haar naar de rand van het veld. Haar lange rok zwaait tegen zijn benen terwijl hij manhaftig tussen de rijen door stapt. Haar hoofd hangt achterover en haar keel is zo wit, zo puur, zo naakt. Hij legt haar op de grond. Hij beroert haar lippen met water uit de kleine tinnen beker die hij heeft gekregen van het tandeloze besje met de hondekar dat voor een paar centen water aan de veldwerkers verkoopt. Haar oogleden gaan trillend open. Ze ziet hem. Ze glimlacht. Hij brengt haar hand naar zijn lippen. Hij kust...

Er werd getoeterd. Martin schrok. De bestuurster van een grote, rode Mercedes was kennelijk niet bereid haar spatborden te riskeren door tussen de heg aan de andere kant van de weg en de melkkar door te rijden. Martin zwaaide en zette de melkkar in de versnelling. Hij keek schaapachtig naar de koningin om te zien of ze iets wist van de beelden die hij in zijn hoofd had geschilderd. Maar ze vertoonde geen tekenen van kritiek. Ze glimlachte alleen maar en ze zwaaide en haar tiara glinsterde terwijl ze naar de abdijkerk reed. Hij zette de melkkar in beweging en reed de heuvel af richting Celandine Cottage, het vijftiende-eeuwse wevershuis dat op een kleine heuvel achter een leistenen muur stond, op het punt waar Water Street naar het noordoosten afboog en waar een voetpad westwaarts naar Lesser Springburn leidde. Hij wierp nog eenmaal een vluchtige blik op de koningin, maar hoewel haar lieve gezicht hem niet veroordeelde, voelde hij de behoefte zich te verontschuldigen. 'Ze wéét het niet, Majesteit,' zei hij tegen zijn vorstin. 'Ik heb nooit iets gezegd. Ik heb nooit... Dat zou ik toch nooit doen? Dat weet u.'

Hare Majesteit glimlachte. Martin zag dat ze hem niet helemaal geloofde. Bij het begin van de oprit parkeerde hij de melkkar zo, dat de Mercedes, die zijn dagdroom had verstoord, rustig kon passeren. De vrouw wierp hem een dreigende blik toe en stak haar middelvinger in de lucht. Een Londense, dacht hij gelaten. Kent ging stap voor stap naar de bliksem vanaf het moment dat de M20 was geopend en het voor Londenaren makkelijker was geworden om te pendelen tussen het platteland en hun werk in de stad.

Hij hoopte dat Hare Majesteit het brutale gebaar van de vrouw niet had gezien. Of het gebaar dat hij had gemaakt toen de Mercedes eenmaal de bocht om was en in de richting van Maidstone was weggezoefd.

Martin verdraaide de achteruitkijkspiegel zodat hij zijn spiegelbeeld kon bestuderen. Hij controleerde of er geen stoppels op zijn wangen zaten en gaf zijn haar een vederlichte aai. Elke morgen kamde hij het en zette er de spuitbus op nadat hij tien minuten lang een haargroeimiddel in zijn schedelhuid

had gemasseerd. Al meer dan een maand was hij druk in de weer met het verwijderen van zijn uiterlijk. Sinds die eerste ochtend dat Gabriella Patten zomaar naar het hek van Celandine Cottage was gekomen om zich de melk persoonlijk te laten overhandigen.

Gabriella Patten. Haar naam alleen al deed hem zuchten. Gabriella. In een zwartzijden ochtendjas die ruiste terwijl ze liep, met de slaap nog in haar korenbloemblauwe ogen, met haar verfromfaaide haar dat glansde als tarwe in de zon.

Toen de opdracht kwam om weer melk te leveren op Celandine Cottage, had Martin de informatie in een deel van zijn hersenen opgeslagen dat hem als een automatische piloot op zijn ronde leidde. Hij had niet de moeite genomen om zich af te vragen waarom de eerdere bestelling van twee flessen in één fles was veranderd. Op een morgen parkeerde hij gewoon aan het begin van de oprit, pakte de koele fles, veegde het vocht eraf met een lap en duwde het witte houten hek open dat het huis scheidde van Water Street.

Hij zette net aan het einde van de oprit de melk in de bak, die verscholen stond aan de voet van een zilverspar, toen hij voetstappen hoorde op het pad dat met een bocht van de oprit naar de keukendeur leidde. Hij keek op, klaar om 'goedemorgen' te zeggen. Maar de woorden bleven steken toen hij Gabriella Patten voor de allereerste keer zag.

Ze gaapte en struikelde bijna over het ongelijke plaveisel. Haar ochtendjas fladderde achter haar aan, de ceintuur hing los. Daaronder was ze naakt.

Hij wist dat hij zich zou moeten omdraaien, maar hij werd volkomen gebiologeerd door het contrast van de ochtendjas met haar bleke huid. En wat voor huid, zo blank als een lelie. De aanblik brandde in zijn ogen, keel en liezen. Hij staarde haar met wijdopen ogen aan en zei: 'Jezus.' Zowel uit dankbaarheid als van verbazing.

Ze hapte naar lucht en trok de ochtendjas om zich heen. 'Lieve help, ik wist niet...' Ze bracht drie vingers naar haar bovenlip en glimlachte. 'Het spijt me verschrikkelijk, maar ik verwachtte niemand. En zeker u niet. Ik dacht dat de melk 's morgens vroeg werd gebracht.'

Hij begon plotseling achteruit te lopen en zei: 'Nee, nee. Altijd om deze tijd. Hier in de buurt altijd om een uur of tien.' Hij greep naar de klep van zijn pet om deze naar voren te trekken, om nog meer van zijn gezicht te bedekken dat aanvoelde alsof er gloeiende as op lag te smeulen. Alleen had hij vanmorgen geen pet opgezet. Vanaf 1 april had hij nooit een pet op, hoe het weer ook was. Dus bleef hem niets anders over dan aan zijn haar te trekken en er belachelijk uit te zien.

'Nou, ik heb dus nog heel wat te leren over het plattelandsleven, nietwaar, meneer...?'

'Martin,' zei hij. 'Dat wil zeggen, Snell. Martin.'

'O. Meneer Martin Snell Martin.' Ze kwam door het hek dat de oprit van het grasveld scheidde. Ze boog voorover - hij wendde zijn ogen af - en klapte het deksel van de melkbak open. Ze zei: 'Dat is heel mooi. Dank u wel,' en toen hij zich weer omdraaide, had ze de fles melk gepakt en ze hield hem tussen

haar borsten, in de V die gevormd werd door de sluiting van haar ochtendjas. 'Hè, koud,' zei ze.

'Het zou zonnig worden vandaag,' antwoordde hij vastberaden. 'Tegen twaalf uur moet de zon doorkomen.'

Ze glimlachte weer. Ze had zulke tedere ogen als ze glimlachte. 'Ik bedoelde de melkfles. Hoe houdt u de melk zo koud?'

'O, in de kar. Ik heb houders die op een speciale manier zijn geïsoleerd.'

'Belooft u me dat ik hem altijd zo krijg?' Ze gaf de fles een draai zodat die nog dieper tussen haar borsten kwam te liggen. 'Koud, bedoel ik.'

'O, ja. Natuurlijk. Koud,' zei hij.

'Dank u,' zei ze, 'meneer Martin Snell Martin.'

De week daarna zag hij haar een paar keer, maar nooit meer in haar ochtendjas. Niet dat hij herinnerd hoefde te worden aan hoe ze eruit had gezien. Gabriella. Gabriella. Hij hield van de klank binnen in zijn hoofd, die trilling die aanzwol tot een orkest met tientallen violen.

Martin zette de achteruitkijkspiegel weer goed en constateerde tevreden dat hij er op zijn paasbest uitzag. Ook al was zijn haar niet veel dikker dan voor hij met de behandeling begon, het was nu toch veel minder piekerig. Hij rommelde in de melkkar om de fles melk te vinden die hij altijd het koudst hield. Hij veegde het vocht eraf en poetste de dop op aan de voorkant van zijn overhemd.

Hij duwde het hek van de oprit open. Hij merkte dat het niet op de klink zat en hij zei bijna fluisterend: 'Hek. Hek. Hek,' om niet te vergeten dat hij het tegen haar moest zeggen. Het hek zat uiteraard niet op slot, maar het was niet nodig om het voor wie dan ook makkelijker te maken om in haar privé-domein binnen te dringen.

De koekoek waarop hij Hare Majesteit had gewezen, riep weer, ergens vanaf de weide die ten noorden van de cottage lag. Het gezang van de leeuwerik had gezelschap gekregen van het getjilp van barmsijsjes die waren neergestreken in de coniferen langs de oprit. Een paard hinnikte zachtjes en een haan kraaide. Het was, dacht Martin, een prachtige dag.

Hij tilde het deksel van de melkbak op om zijn bestelling erin zetten. Hij stopte. Hij fronste zijn voorhoofd. Er klopte iets niet. De melk van gisteren was niet weggehaald. De fles was warm. Het condenswater op het glas was allang verdampt. Nou, dacht hij eerst, wat een onberekenbare tante, die miss Gabriella. Ze is vertrokken zonder een briefje voor de melkboer achter te laten. Hij pakte de fles van gisteren en klemde die onder zijn arm. Hij zou de bezorging stopzetten tot hij weer iets van haar hoorde.

Hij liep al terug naar het hek toen hij zich plotseling iets herinnerde. Het hek, het hek. Van de klink, dacht hij, en hij voelde een rilling over zijn rug lopen. Langzaam keerde hij op zijn schreden terug naar de melkbak. Hij stond voor het hek naar de tuin. Hij zag dat de kranten ook niet waren weggehaald. Die van gisteren en die van vandaag - zowel de *Daily Mail* als *The Times* - lagen in hun respectievelijke houders. En toen hij naar de brievenbus in de voordeur keek, zag hij dat er een smalle witte driehoek uitstak en hij dacht: zelfs

de post heeft ze niet weggehaald, ze moet zijn weggegaan. Maar de gordijnen waren open, wat niet erg praktisch of verstandig was als ze was vertrokken. Niet dat miss Gabriella de schijn wekte van nature praktisch of verstandig te zijn, maar ze was slim genoeg om het huis niet zo overduidelijk onbewoond achter te laten. Toch?

Hij aarzelde. Hij keek over zijn schouder naar de garage, een constructie van stenen en planken aan het eind van de oprit. Even controleren, besloot hij. Hij hoefde niet naar binnen te gaan en zelfs de deur niet helemaal open te doen. Hij hoefde alleen maar een vluchtige blik te werpen om zeker te weten of ze weg was. Dan zou hij de melk meenemen, de kranten in de vuilnisbak gooien en weer verdwijnen. Na een vluchtige blik.

De garage was groot genoeg voor twee auto's en had openslaande deuren. Normaal zat er een hangslot op, maar Martin kon zo al zien dat het slot los was. Een van de deuren stond zo'n tien centimeter open. Martin liep ernaartoe, haalde diep adem, wierp een blik in de richting van het huis, duwde de deur nog een paar centimeter verder open en drukte zijn gezicht in de kier. Hij zag iets van chroom glimmen toen het licht op de bumper van de zilverkleurige Aston Martin viel waarin hij haar tientallen keren had zien voortraccen. In zijn hoofd begon een vreemd gezoem toen hij de auto zag. Hij keek achterom naar het huis.

Als de auto hier stond en zij was thuis, waarom had ze de melk dan niet gepakt? Misschien was ze gisteren vroeg vertrokken en de hele dag op pad geweest, antwoordde hij zichzelf. Misschien was ze laat thuisgekomen en was ze de melk helemaal vergeten. Maar de kranten dan? In tegenstelling tot de melk waren die duidelijk in het zicht. Ze moet er vlak langs zijn gelopen. Waarom zou ze ze niet hebben meegenomen? Omdat ze in Londen had gewinkeld en haar armen vol pakjes had en later gewoon was vergeten ze op te halen. En de post? Waarom zou ze die daar hebben achtergelaten? Omdat het laat was; ze was moe. Ze wilde naar bed en ze was helemaal niet bij de voordeur geweest. Ze was door de keuken binnengekomen en had de post dus niet gezien. Ze was er vlak langs gelopen, onderweg naar de slaapkamer waar ze nu nog lag te slapen. Slapen, slapen. Lieve Gabriella. In een zwartzijden nachthemd met haar haren golvend op haar kussen en haar wimpers als helmdraden van boterbloemen tegen haar huid. Het kon geen kwaad om het even te controleren, dacht Martin. Nee, het kon absoluut geen kwaad. Ze zou niet beledigd zijn. Zo was ze niet. Ze zou ontroerd zijn omdat hij aan haar dacht, een eenzame vrouw, alleen op het platteland, zonder een man die voor haar welzijn zorgde. Ze zou hem allicht vragen binnen te komen. Ze zou hem misschien zelfs koffie aanbieden.

Hij rechtte zijn rug, pakte de kranten, duwde het hek open en liep het pad op. De zon had dit deel van de tuin nog niet bereikt, dus lag de dauw nog als een deken van parels op de stenen en het gras. Aan beide kanten van de oude voordeur waren lavendel en muurbloemen geplant. De lavendel verspreidde een scherpe geur; de muurbloemen lieten hun kopjes hangen onder het gewicht van de dauwdruppels.

Martin stak zijn hand uit naar de trekbel en hoorde het gerinkel aan de binnenkant van de deur. Hij wachtte op het geluid van haar voetstappen, haar roepende stem of het gerammel van de sleutel in het slot. Maar er gebeurde niets.

Misschien, dacht hij, zat ze in bad, of misschien was ze in de keuken waar ze, weer misschien, de bel niet kon horen. Het zou verstandig zijn het even te controleren.

Hij liep naar de achterdeur en klopte aan. Hij vroeg zich af hoe mensen die deur konden gebruiken zonder hun hoofd te stoten tegen de lateibalk, die maar anderhalve meter van de grond hing. Daardoor dacht hij: zou ze te snel naar binnen of naar buiten zijn gelopen? Zou ze haar mooie hoofd hebben gestoten en bewusteloos zijn geraakt? Er was geen reactie of beweging achter de witte muren te bekennen. Zou ze op dit moment op de koude keukenvloer liggen wachten tot iemand haar zou vinden?

Rechts van de deur was een openslaand raam onder een pergola waarachter de keuken lag. Martin keek naar binnen, maar kon niets anders zien dan een kleine tafel, het werkblad, het fornuis, de gootsteen en de gesloten deur naar de eetkamer. Hij moest een ander raam zoeken. En het liefst één aan deze kant van het huis, omdat hij zich beslist ongemakkelijk voelde als hij door de ramen stond te gluren. Hij kon maar beter niet van de weg af gezien worden. Stel je voor dat iemand langsreed en Martin Snell, melkboer en monarchist, door de ramen zag gluren.

Hij moest door een bloembed om bij het raam van de eetkamer te komen aan dezelfde kant van het huis. Hij deed zijn best om de viooltjes niet te vertrappen. Hij wurmde zich achter een seringestruik en bereikte het raam.

Vreemd, dacht hij. Hij kon er niet doorheen kijken. Hij zag de vorm van de gordijnen erachter, die net als de andere open waren, maar verder niets. Het glas leek vuil, smerig eigenlijk, wat nog vreemder was omdat het keukenraam zo helder als kristal en het huis zelf zo wit was. Hij wreef met zijn vingers over het glas. Dat was het vreemdste van alles. Het glas was niet smerig. Althans niet aan de buitenkant.

Er schetterde iets in zijn hersenpan, een soort waarschuwing die hij niet kon thuisbrengen. Het klonk als een zwerm sneeuwgorzen in de vlucht, eerst zacht, toen harder en toen nog harder. Zijn armen werden slap van de herrie in zijn hoofd. Hij liep terug naar de achterdeur en deed de klink naar beneden. Op slot. Hij haastte zich naar de voordeur. Ook op slot. Hij liep met grote passen om de zuidkant van het huis, waar blauweregen tegen een houten hekwerk groeide. Hij ging de hoek om en liep over een tegelpad langs de westelijke muur van het huis. Aan het eind vond hij het andere raam van de eetkamer. Dit was niet smerig, noch vanbinnen, noch vanbuiten. Hij greep zich vast aan de vensterbank. Hij haalde diep adem. Hij keek.

Op het eerste gezicht zag alles er normaal uit: de ruwhouten eettafel, de stoelen eromheen, de open haard met zijn ijzeren achterzijde en de koperen bedpannen die ernaast hingen. Alles zag er keurig uit. In het grenehouten dressoir stonden borden en daarnaast stond een antieke tafel waar de drankjes op

werden klaargemaakt. Aan één kant van de open haard stond een zware leunstoel en aan de andere kant van de kamer, onder aan de trap, een zelfde soort stoel.

Martin spande zijn vingers om de vensterbank. Hij voelde hoe een splinter zich in zijn handpalm boorde. Hij zei: 'O Majesteit Majesteit Gabriella miss miss,' en voelde in zijn zak, tevergeefs op zoek naar iets waarmee hij het venster kon openbreken. De hele tijd waren zijn ogen strak gericht op die stoel schuin onder aan de trap, met de voorkant naar de eetkamer. Eén hoek van de stoel stond tegen de muur onder het raam dat te smerig was geweest om doorheen te kijken. Maar nu zag Martin, vanuit zijn positie aan de andere kant van het huis, dat het raam helemaal niet smerig was in de normale zin van het woord. Het was zwart van de rook. Rook die als een inktzwarte ondoordringbare wolk uit de stoel was opgestegen, rook die in de vorm van een tornado omhoog was getrokken en het raam zwart had gemaakt, en de gordijnen en de muur, rook die zijn sporen had achtergelaten op de trap terwijl hij omhoog werd gezogen naar de slaapkamer waar nu miss Gabriella, lieve miss Gabriella...

Martin rukte zich los van de vensterbank. Hij rende over het grasveld. Hij klauterde over de muur. Hij stormde over het voetpad naar de bron.

Het was even na twaalf uur toen inspecteur-rechercheur Isabelle Ardery voor het eerst Celandine Cottage zag. De zon stond hoog aan de hemel en de sparrebomen wierpen strepen schaduw over de oprit. De oprit zelf was afgezet met een geel plastic lint van de politie. Een politieauto, een rode Sierra, en een blauw met witte melkkar stonden achter elkaar langs de weg.

Ze parkeerde achter de melkkar, keek om zich heen en had een tamelijk luguber gevoel, ondanks de vreugde die ze aanvankelijk had gevoeld toen ze werd opgeroepen om zo snel alweer aan een nieuwe zaak te beginnen. Voor het verzamelen van informatie zag de lokatie er niet veelbelovend uit. Verderop langs de weg stonden een paar vakwerkhuisen met pannen daken, net als de cottage waar de brand had plaatsgevonden, maar ze waren allemaal omringd door genoeg land om rust en privacy te garanderen. Als er dus sprake was van brandstichting – zoals gesuggereerd werd door de woorden 'verdachte ontbranding', die gekrabbeld waren onder aan het briefje dat Ardery nog geen uur geleden van de hoofdinspecteur had gekregen – zou het niet waarschijnlijk zijn dat de burens iets verdachts gehoord of gezien hadden.

Met haar koffertje in de hand dook ze onder het lint door en ze zwaaide het hek open aan het begin van de oprit. In een wei oostelijk van het huis, waar een merrie graasde, leunden een stuk of vijf nieuwsgierigen tegen een kapot houten hek. Ze kon hun gemompel horen toen ze de oprit opliep. Ja, inderdaad, antwoordde zij hun in haar hoofd, toen ze een kleiner hek naar de tuin passeerde, een vrouwelijke detective, zelfs voor een brand. Welkom in de laatste jaren van deze eeuw.

'Inspecteur Ardery?' Isabelle draaide zich om en zag een vrouw op het stenen pad staan dat naar de voordeur en om het huis naar de achterkant liep. Ken-

nelijk was ze van de achterzijde gekomen. 'Brigadier Coffman,' zei ze opgewekt. 'Recherche Greater Springburn.'

Isabelle liep naar haar toe, en gaf haar een hand.

'De baas is er niet,' zei Coffman. 'Hij is met het lijk meegereden naar het ziekenhuis in Pembury.'

Isabelle fronste haar voorhoofd om deze eigenaardige situatie. De hoofdcommissaris van Greater Springburn had als eerste om haar aanwezigheid verzocht. Het was een inbreuk op de politie-etiquette om de lokatie te verlaten voordat zij er was. 'Het ziekenhuis?' vroeg ze. 'Was er geen arts om het lichaam te begeleiden?'

Coffman hief haar ogen een moment hemelwaarts. 'Ja, die was hier ook. En hij heeft ons minzaam verzekerd dat het lijk was overleden. Maar er moet een persconferentie komen nadat ze het slachtoffer hebben geïdentificeerd, en de baas houdt van die dingen. Geef hem een microfoon, vijf minuten van uw tijd, en hij zet een behoorlijk acceptabele Morse neer.'

'Wie zijn hier dan nog?'

'Een paar aspirant-rechercheurs die hun eerste kans krijgen om ergens rond te neuzen. En de vent die de boel ontdekt heeft. Snell, heet hij.'

'En de brandweer?'

'Is alweer vertrokken. Snell belde de alarmcentrale vanuit het huis hiernaast, aan de andere kant van de bron. De alarmcentrale stuurde de brandweer.'

'En?'

Coffman glimlachte. 'Gelukkig voor u. Toen ze binnenkwamen konden ze zien dat het vuur al uren geleden was gedoofd. Ze hebben niets aangeraakt. Ze hebben alleen de politie gebeld en gewacht tot we er waren.'

Dat was tenminste meegenomen. Een van de grootste problemen bij een onderzoek naar brandstichting was de noodzakelijke aanwezigheid van brandweermannen. Zij werden maar voor twee taken opgeleid: het redden van levens en het blussen van branden. Met dat oogmerk gingen ze meestal deuren te lijf, zetten ze kamers onder water, haalden ze plafonds naar beneden, en ondertussen vernietigden ze bewijsmateriaal.

Isabelle liet haar blik over het gebouw glijden. Ze zei: 'Goed. Ik blijf nog even hier buiten.'

'Zal ik...'

'Alleen, alsjeblieft.'

Coffman zei: 'Juist ja. Dan vertrek ik maar,' en liep weg naar de achterkant van het huis. Ze bleef bij de hoek staan, draaide zich om en veegde een lichtbruine lok uit haar gezicht. 'De belangrijkste plek ligt deze kant op, als u zover bent,' zei ze. Ze maakte aanstalten om als kameraadschappelijk saluut haar wijsvinger op te steken, bedacht zich kennelijk en verdween langs de zijkant van het huis.

Isabelle stapte van het stenen pad af, stak het grasveld over en liep tot achter in de tuin. Daar draaide ze zich om en staarde eerst naar de cottage en toen naar het terrein eromheen. Als hier brand was gesticht, zou het vinden van bewijsmateriaal buiten het gebouw niet makkelijk zijn. Het zou uren kosten

om hier een onderzoek te doen omdat Celandine Cottage de droom van een amateurtuinier was: aan de zuidkant begroeid met blauweregen die net in bloei stond, omringd door bloembedden waarin van alles groeide, van vergeet-me-nietjes tot heide, van witte violen tot lavendel, van driekleurige viooltjes tot tulpen. Waar geen bloembedden waren, groeide gras, dik en overdadig. Waar geen gras groeide, stonden bloeiende struiken. Waar geen struiken stonden, stonden bomen, die deels de weg uit het zicht hielden en deels de burens. Als er schoenafdrukken, bandensporen, weggegooide werktuigen, benzineblikken of lucifersdoosjes waren, zou het heel wat moeite kosten om ze te vinden.

Isabelle liep aandachtig om het huis heen. Ze bestudeerde de ramen. Ze onderzocht nauwkeurig de grond. Ze richtte haar aandacht op het dak en de deuren. Ten slotte ging ze naar de achterkant waar de keukendeur openstond en waar een kleine pergola was met een wijnstok die zijn bladeren opende. Daaronder zat een man van middelbare leeftijd aan een rieten tafel, met zijn hoofd op zijn borst gezonken en zijn handen tegen elkaar gedrukt tussen zijn knieën. Een glas water stond onaangeroerd voor hem.

‘Meneer Snell?’

De man hief zijn hoofd op. ‘Ze hebben het lichaam meegenomen,’ zei hij. ‘Ze was van top tot teen bedekt. Ze was helemaal ingepakt en lag vastgebonden. Het leek of ze haar in een zak hadden gestopt. Dat is toch niet gepast? Het is onfatsoenlijk. Het is zelfs niet respectvol.’

Isabelle liep naar hem toe, trok een stoel bij en zette haar koffer op het beton. Ze voelde zich plotseling verplicht hem gerust te stellen, maar een poging om medeleven te tonen leek haar zinloos. Dood was dood, wat een ander ook zei of deed. Voor de levenden veranderde niemand iets aan dat feit. ‘Meneer Snell, waren de deuren op slot toen u hier kwam?’

‘Ik probeerde binnen te komen toen ze niet reageerde. Maar dat ging niet. Dus keek ik door het raam.’ Hij kneep zijn handen samen en haalde sidderend adem. ‘Ze heeft toch niet geleden, hè? Ik hoorde iemand zeggen dat het lichaam niet verbrand was en dat ze daarom onmiddellijk konden zeggen wie het was. Is ze dan door de rook doodgegaan?’

‘We weten niets zeker tot er een lijkschouwing heeft plaatsgevonden,’ zei brigadier Coffman. Ze was naar de deuropening gekomen. Haar antwoord klonk professioneel omzichtig.

De man scheen het te accepteren. Hij zei: ‘En de poesjes?’

‘Poesjes?’ vroeg Isabelle.

‘Miss Gabriella’s poesjes. Waar zijn ze? Niemand heeft ze naar buiten gebracht.’

Coffman zei: ‘Ze moeten ergens buiten zijn. We zijn ze binnen niet tegengekomen.’

‘Maar ze heeft vorige week twee jonkies gevonden. Twee poesjes. Bij de bron. Iemand had ze in een doos naast het voetpad gezet. Ze heeft ze mee naar huis genomen. Ze zorgde voor ze. Ze sliepen in de keuken in hun eigen kleine mand en...’ Snell wreef met de achterkant van zijn hand langs zijn

ogen. 'Ik moet mijn melk gaan bezorgen. Voor die zuur wordt.'
'Hebt u zijn verklaring opgenomen?' vroeg Isabelle aan Coffman toen ze onder de lage deuropening door dook om de brigadier naar de keuken te volgen.

'Voor wat die waard is. Hoewel u misschien zelf een babbeltje met hem wilt maken. Kan ik hem wegsturen?'

'Als we zijn adres hebben.'

'Oké. Ik zal ervoor zorgen. We zijn daarachter bezig.' Coffman gebaarde naar een deur die openstond. Isabelle kon de ronding van een eettafel en de rand van een open haard zien.

'Wie is er binnen geweest?'

'Drie kerels van de brandweer. Politiemensen.'

'Van de recherche?'

'Alleen de fotograaf en de patholoog. Ik dacht dat het beter was om de rest weg te houden tot u een kijkje had genomen.'

Ze begeleidde Isabelle naar de eetkamer. Twee aspirant-rechercheurs stonden ieder aan een kant van wat er over was van een oorfauteuil die schuin aan de voet van de trap stond. Ze stonden er met neergeslagen ogen naar te kijken, beiden een toonbeeld van bezinning. De een zag er ernstig uit. De ander leek geïrriteerd door de zure lucht van verbrande bekleding en celstofvulling. Geen van beiden kon ouder dan drieëntwintig zijn.

'Inspecteur Ardery,' zei Coffman als een soort introductie van Isabelle. 'Deze politievrouw uit Maidstone kan elke klus aan. Gaan jullie eens achteruit, geef haar de ruimte. En probeer ondertussen aantekeningen te maken.' Isabelle knikte naar de jongemannen en richtte haar aandacht op wat duidelijk de brandhaard was. Ze zette haar koffer op tafel, stopte het meetlint samen met een pincet en een combinatietang in haar jaszak en pakte haar notitieboekje. Ze maakte een eerste schets van de kamer en vroeg: 'Is er niets verschoven?'

'Geen draadje of haar,' antwoordde Coffman. 'Daarom heb ik de baas gebeld toen ik het had gezien. Het is die stoel bij de trap. Kijk, dat lijkt niet te kloppen.'

Isabelle was het niet onmiddellijk met de brigadier eens. Ze wist dat de andere vrouw aanstuurde op een logische vraag: wat doet die stoel daar zo schuin onder aan de trap? Je zou je er langs moeten wurmen om naar de eerste verdieping te kunnen gaan. Zijn positie deed vermoeden dat hij daarheen was verhuisd.

Maar aan de andere kant stond de kamer óók vol met andere meubels, geen van alle verbrand, maar allemaal of vol vlekken van de rook, of bedekt met een laag roet. Behalve de eettafel en vier bijpassende stoelen stonden er naast de open haard nog een ouderwetse schommelstoel en een tweede oorfauteuil. Tegen de ene muur stond een dressoir met porselein, tegen een andere een tafel met daarop karaffen en tegen een derde een ladenkast waarop ook porselein stond uitgesteld. En aan elke muur hingen schilderijen en reproducties. De muren zelf waren kennelijk wit geweest. Een ervan was nu zwartgebla-

kerd, de andere hadden verschillende tinten grijs aangenomen. Net zoals de kanten gordijnen die met een laag roet bedekt slap aan hun roeden hingen. 'Heb je het tapijt onderzocht?' vroeg Isabelle aan de brigadier. 'Als de stoel verplaatst is, moeten we de indrukken ergens anders kunnen vinden. Misschien in een andere kamer.'

'Daar gaat het om,' zei Coffman. 'Kijkt u hier eens.'

Isabelle zei: 'Een ogenblik,' en maakte de tekening af door het patroon van de verbranding erin te arceren. Vervolgens maakte ze snel een plattegrond en voorzag die van zijn inhoud: meubels, open haard, ramen en trap. En pas toen kwam ze naar de brandhaard toe. Hier maakte ze een derde tekening van de stoel zelf en lette op het goed waarneembare brandpatroon in de stoffering. Het was standaardwerk.

Bij een brandhaard die je kon lokaliseren, zoals deze, verspreidde het vuur zich in een V-vorm, met het begin van de brand in de punt van de V. Dit vuur had zich op een normale manier gedragen. Langs de rechterkant van de stoel, die in een hoek van vijfenveertig graden ten opzichte van de muur stond, was de verbranding het hevigst. Het vuur had eerst gesmeuld – waarschijnlijk een paar uur –, had daarna zowel de stoffering als de vulling in brand gezet en aan de rechterkant zijn weg naar boven gevreten door het skelet van de stoel, voor het was gedoofd. Aan deze zelfde rechterkant liep het verbrandingspatroon vanaf het beginpunt van de brand in twee richtingen omhoog, één in een stompe en één in een scherpe hoek, ruwweg een V vormend. Bij Isabelles inleidende onderzoek was er niets aan de stoel te zien dat wees op brandstichting.

'Het lijkt een smeulende sigaret, als u het mij vraagt,' zei een van de twee jonge rechercheurs. Hij klonk ongedurig. Het was twaalf uur geweest. Hij had honger. Isabelle zag dat brigadier Coffman de man met dichtgeknepen ogen een blik toewierp die duidelijk verkondigde: 'Maar niemand vraagt jou toch wat, jochie?' Hij zette zijn houding recht door te zeggen: 'Ik snap alleen niet waarom het huis niet tot de grond toe is atgebrand.'

'Zaten alle ramen dicht?' vroeg Isabelle aan de brigadier.

'Ja.'

Isabelle zei ter verklaring over haar schouder tegen de agent: 'Het vuur in de stoel verbruikte wat er nog aan zuurstof in huis was. Daarna doofde het.'

Brigadier Coffman hurkte neer naast de verbrande stoel. Isabelle volgde haar. Het vaste tapijt was effen beige geweest. Onder de stoel lag een dikke laag zwart gruis. Coffman wees naar drie ondiepe indrukken, elk even groot als de stoelpoot die erbij hoorde. Ze zei: 'Hier had ik het over.'

Isabelle haalde een borstel uit haar koffer en zei: 'Het zou kunnen.' Voorzichtig veegde ze het roet weg van de dichtstbijzijnde uitholling en daarna van een andere. Toen ze ze allemaal had bewerkt, zag ze dat ze keurig in een rechte hoek lagen. Het waren de indrukken die de stoelpoten in hun originele positie hadden gemaakt.

'Zie je. Hij is verschoven. Op één poot gedraaid.'

Isabelle leunde achterover op haar hielen en bestudeerde de positie van de stoel in relatie tot de rest van de kamer. 'Iemand kan ertegenaan zijn gelopen.'

‘Maar denkt u niet...’

‘We hebben meer nodig.’

Ze schoof dichter naar de stoel toe. Ze bestudeerde het punt waar de brand was ontstaan, een ongelijkmatig verkoalde wond waaruit taai stukjes ontbrande vulling staken. Zoals vaak het geval was bij smeulende vuren had de stoel langzaam gebrand, waarbij een gestage stroom rook werd uitgestoten terwijl een gloeiend voorwerp als voornaamste bron van verhitting – als een aanmaakhoutje – zich door de stoffering naar de vulling daaronder had gevretten. In overeenstemming met het smeulende vuur, was de stoel slechts voor een deel vernietigd, omdat zodra de volledige ontbranding begon, de beschikbare zuurstof al op was en het vuur werd gedoofd. Daardoor kon Isabelle de verkoalde wond onderzoeken door voorzichtig de verbrande stof opzij te schuiven om de val van het gloeiende voorwerp te volgen door de rechterkant van de stoel. Het was nauwkeurig werk, een zwijgzaam naspeuren van elke centimeter bij het licht van een zaklantaarn waarmee Coffman onbeweeglijk over haar schouder scheen. Meer dan een kwartier ging voorbij voor Isabelle vond wat ze had gezocht.

Ze gebruikte de pincet om de buit eruit te trekken. Ze wierp er een tevreden maar kritische blik op voor ze het in de lucht hief.

‘Een sigaret dus.’ Coffman klonk teleurgesteld.

‘Nee.’ In tegenstelling tot de brigadier voelde Isabelle zich duidelijk opgetogen. ‘Het is een ontstekingsmechanisme.’ Ze keek naar de jonge rechers, die plotseling interesse toonden bij haar woorden. ‘We zullen buiten moeten beginnen met een omgevingsonderzoek,’ zei ze tegen hen. ‘Gebruik een spiraalpatroon. Zoek naar schoenafdrukken, bandensporen, lucifersdoosjes, gereedschappen, blikken, dozen, wat dan ook, alles wat ongewoon is. Breng ze eerst in kaart. Fotografeer ze dan en verzamel ze. Begrepen?’

‘Mevrouw,’ zei de een terwijl de ander ‘Oké’ zei. Ze liepen via de keuken naar buiten.

Coffman fronste haar voorhoofd terwijl ze keek naar het stompje sigaret dat Isabelle nog steeds omhooghield. ‘Ik snap het niet,’ zei ze.

Isabelle wees naar het geschulpte omhulsel van de sigaret.

‘Nou en?’ zei Coffman. ‘Het is voor mij nog steeds een sigaret.’

‘Daar moet het ook op lijken. Kom eens dichterbij met je zaklantaarn. Kom zo dicht mogelijk bij de stoel zonder hem aan te raken. Goed zo. Hier.’

‘Bedoelt u dat het geen sigaret is?’ vroeg Coffman toen Isabelle doorging met haar onderzoek. ‘Is het geen echte sigaret?’

‘Dat is het en dat is het niet.’

‘Ik snap het niet.’

‘Wat de brandstichter natuurlijk hoopte.’

‘Maar...’

‘Als ik me niet vergis – en dat zullen we binnen een paar minuten weten omdat deze stoel ons dat gaat vertellen – hebben we hier te maken met een primitief ontstekingsmechanisme met tijd klok. Het geeft de brandstichter vier tot zeven minuten om ervandoor te gaan voor het eigenlijke vuur ontbrandt.’

Coffman schudde met de zaklantaarn toen ze iets wilde zeggen, herstelde zichzelf, zei: 'Sorry,' en richtte het licht opnieuw. Ze vervolgde met: 'Als dat het geval is, als er echt vlammen ontstonden, waarom is de hele stoel dan niet in de fik gegaan? Wilde de brandstichter dat dan niet? Ik weet dat de ramen dicht waren maar het vuur had toch tijd genoeg om van de stoel op de gordijnen over te slaan en tegen de muur op te klimmen voor de zuurstof opraakte. Waarom gebeurde dat dan niet? Waarom sprongen de ramen niet van de hitte en lieten ze meer lucht binnen? Waarom ging de hele cottage niet in vlammen op?'

Isabelle vervolgde het proces van uiterst nauwkeurig onderzoek. Het was een operatie die min of meer gelijk stond met het draad voor draad uit elkaar halen van de hele stoel. 'Jij hebt het over de snelheid van het vuur,' zei ze, 'maar snelheid is afhankelijk van de stoffering en de vulling van de stoel en van de opstelling van de meubels in de kamer. Ze is afhankelijk van het weefsel van de stof, de leeftijd van de vulling, en hoe en of deze chemisch is behandeld.' Ze betastte een rand van het verschroeide materiaal. 'We zullen proberen moeten doen om antwoorden te krijgen. Maar er is één ding waar ik geld om wil wedden.'

'Dat het brandstichting is?' zei Coffman. 'Bedoeld om ergens anders op te lijken?'

'Dat zou ik ook zeggen.'

Coffman wierp een vluchtige blik op de trap. 'Dat maakt alles wel verdacht.' Haar woorden klonken onzeker.

'Dat mag je wel zeggen. Dat is bij brandstichting meestal het geval.' Isabelle bracht uit het binnenste van de stoel het eerste splintertje hout te voorschijn dat ze had gezocht. Ze deed het met een voldane glimlach in een verzamelpot. 'Uitstekend,' mompelde ze. 'Schitterend. Beter kun je je niet wensen.' Er zouden, dat wist ze zeker, minstens nog vijf splinters begraven liggen in de verkoelde resten van de stoel. Ze keerde zich weer tot haar minutieuze onderzoek. 'Wie was ze eigenlijk?'

'Wie was wie?'

'Het slachtoffer. De vrouw met de poesjes.'

'Dat is het probleem,' antwoordde Coffman. 'Daarom is de baas met het lijk mee naar Pembury gegaan. Daarom zal er later een persconferentie komen. Daarom is het allemaal zo verdacht.'

'Waarom?'

'Er woont hier een vrouw, snapt u.'

'Een filmster of zoiets? Een belangrijk iemand?'

'Dat is ze niet. Ze is zelfs niet eens een zij.'

Isabelle tilde haar hoofd op. 'Wat gebeurt hier?'

'Snell weet het niet. Niemand weet het, behalve wij.'

'Wat weet niemand?'

'Dat het lijk dat boven lag van een man was.'

Toen de politie op Billingsgate Market verscheen, was het drie uur 's middags. Eigenlijk had Jeannie daar helemaal niet moeten zijn, omdat op dat uur van de dag de Londense vismarkt zo uitgestorven was als een metrostation om drie uur 's nachts. Maar ze wàs er. Ze wachtte op een reparateur die onderweg was naar Crissy's Koffiehuis om het fornuis te repareren. Het had het op de slechtst denkbare tijd begeven: tijdens de stormloop die normaal rond half tien lag wanneer de vishandelaren klaar waren met de inkopers van de chicste restaurants van de stad en de vuilnisploeg de schuimplastic kratten en weekdiernetten op de enorme parkeerplaats had opgeruimd.

De meisjes - want ze werden bij Crissy's altijd 'de meisjes' genoemd, of de oudste nu achtenvijftig was en de jongste, Jeannie zelf, tweeëndertig - hadden het fornuis zover gekregen dat het de rest van de ochtend op halve kracht had gewerkt. Daardoor konden ze voldoende gebakken spek met brood, eieren, bloedworst, toast met gesmolten kaas en geroosterd brood met worst serveren alsof er niets aan de hand was. Maar als ze een muiterij onder hun klanten wilden vermijden - of nog erger, hen verliezen aan Catons een verdieping hoger - moest het fornuis onmiddellijk worden gerepareerd.

De meisjes lootten erom wie de verantwoordelijkheid kreeg, zoals ze dat altijd hadden gedaan gedurende de vijftien jaar dat Jeannie met hen samenwerkte. Ze staken ieder tegelijkertijd een lucifer aan en keken hoe ze afbrandden. De eerste die hem liet vallen, verloor.

Jeannie kon het net zo lang als de andere meiden volhouden tot de vlam aan haar vingers likte, maar vandaag wilde ze verliezen. Winnen betekende dat ze naar huis moest. Blijven en god mag weten hoe lang wachten op de reparateur, betekende dat ze nog even niet over Jimmy hoefde na te denken. Iedereen, van de burens tot de schoolleiding, gebruikte de woorden 'jonge knaap' op een manier waar Jeannie niet van hield als ze het over haar zoon hadden. Ze zeiden het zoals ze 'nozem' of 'rotkereltje' of 'misdadiger' zouden zeggen, wat allemaal nergens op sloeg. Ze zagen alleen maar de buitenkant van de jongen en ze namen nooit de moeite om na te denken over wat er in hem omging. In wezen was Jimmy gekwetst. Hij had vier jaar achter de rug waarin hij was gekwetst, net als zij.

Jeannie zat met een kop thee aan een van de tafels bij het raam en kauwde op wortels uit een zak die ze altijd van thuis meenam, toen ze het portier van een auto hoorde dichtslaan. Ze dacht dat het eindelijk de reparateur was. Ze keek op de klok aan de muur. Het was al drie uur geweest. Ze sloeg het vrouwenblad dicht waarin ze een artikel had gelezen met de titel: 'Hoe weet je of je goed in bed bent?', rolde het tijdschrift op, stopte het in de zak van haar schort en duwde haar stoel naar achteren. Op dat moment zag ze dat het een

politieauto was waaruit een man en een vrouw waren gestapt. Omdat een van hen een vrouw was die er gewichtig uitzag en omdat die vrouw het lange, steenen gebouw met zwaarmoedige ogen afzocht terwijl ze haar rug rechtte en de punten van de kraag van haar blouse rechtrok, voelde Jeannie een waarschuwend siddering door zich heen gaan.

Automatisch keek ze een tweede keer op de klok en dacht aan Jimmy. Ze deed een schietgebedje dat haar oudste kind, ondanks zijn teleurstelling na het niet doorgaan van de vakantie die hij voor zijn zestiende verjaardag had aangeboden gekregen, naar school was gegaan. En als dat nu eens niet zo was, als hij weer had gespijbeld, als hij ergens was opgepikt waar hij niet hoorde te zijn, als deze vrouw en deze man – waarom waren ze met z'n tweeën? – zijn moeder weer kwamen inlichten over katekwaad dat hij had uitgehaald... Ze moest er niet aan denken wat er allemaal gebeurd kon zijn sinds ze het huis om tien voor vier vanmorgen had verlaten.

Ze liep naar de bar en rommelde in de geheime bergplaats van een van de andere meisjes, op zoek naar een pakje sigaretten. Ze stak er één op. De rook brandde in haar keel en vulde haar longen. Onmiddellijk voelde ze zich licht in haar hoofd worden.

Ze deed de voordeur van Crissy's voor de man en de vrouw open. De vrouw was even lang als Jeannie, en net als Jeannie had ze een gladde huid die bij haar ogen gerimpeld was en haar dat noch blond, noch bruin kon worden genoemd. Ze stelde zichzelf voor en liet een identiteitskaart zien waar Jeannie niet meer naar keek zodra de vrouw haar naam en titel noemde. Coffman, zei ze. Brigadier. Agnes, voegde ze eraan toe, alsof het hebben van een voor naam het effect van haar aanwezigheid zou verzachten. Ze zei dat ze van de politie uit Greater Springburn was en ze stelde de jongeman voor als agent Dick Payne of Nick Dane of zoiets. Jeannie verstond haar niet goed omdat ze niets meer duidelijk hoorde nadat de vrouw Greater Springburn had gezegd.

'Bent u Jean Fleming?' vroeg brigadier Coffman.

'Was,' zei Jeannie. 'Elf jaar was het Jean Fleming. Nu is het Cooper. Jean Cooper. Hoezo? Wie interesseert dat nou?'

De brigadier raakte met haar knokkel de plek tussen haar wenkbrauwen aan alsof ze daardoor beter kon nadenken. Ze zei: 'Ik heb begrepen... U bent toch de vrouw van Kenneth Fleming?'

'Ik heb nog geen uitspraak van de rechter binnen, als u dat misschien bedoelt. Dus neem ik aan dat ik nog met hem getrouwd ben,' antwoordde Jeannie. 'Maar getrouwd zijn met iemand hoeft niet helemaal hetzelfde te zijn als iemands partner zijn, nietwaar?'

'Nee, dat hoeft niet.' Maar er was iets in de manier waarop de brigadier die vier woorden zei en nog meer in de manier waarop de brigadier Jeannie aankeek waardoor Jeannie driftig aan haar sigaret begon te trekken. 'Mevrouw Fleming... pardon... mevrouw Cooper,' vervolgde brigadier Agnes Coffman. De jonge agent liet zijn hoofd zakken.

En toen wist Jeannie het. De werkelijke boodschap zat verborgen in de

opsomming van namen en hoefde niet te worden uitgesproken. Kenny was dood. Hij was over de kop geslagen op de snelweg of aan het mes geregen op het perron van de ondergrondse of op straat neergeslagen of door een bus geraakt... Wat deed het ertoe? Hoe het ook was gebeurd, het was eindelijk voorbij. Hij kon niet nog een keer terugkomen en tegenover haar aan de keukentafel gaan zitten en praten en glimlachen. Hij kon haar niet meer in de verleiding brengen om haar hand uit te steken en de roodgouden haren op zijn hand aan te raken.

In de afgelopen vier jaar had ze meer dan eens gedacht blij te zijn met dit moment. Ze had gedacht: als iets hem maar van deze aardbodem kon wegvagen en mij kon bevrijden van de liefde voor die ellendeling, ook al woont hij hier niet meer en weet iedereen dat ik niet goed genoeg voor hem was, dat wij niet goed genoeg voor elkaar waren, dat we geen gezin vormden... Ik wilde duizend keer dat hij dood en dood en dood ging, ik wilde dat hij opdonderde, ik wilde dat hij uit elkaar spatte, ik wilde dat hij leed.

Ze dacht hoe raar het was dat ze zelfs niet trilde. Ze zei: 'Is Kenny dan dood, brigadier?'

'We hebben een officiële identificatie nodig. We hebben u nodig om het lichaam te bekijken. Het spijt me verschrikkelijk.'

Ze wilde zeggen: Waarom vraag je het háár niet? Ze was geil genoeg om naar dat lichaam te kijken toen hij nog leefde.

In plaats daarvan zei ze: 'Als u mij wilt excuseren, ik moet eerst even bellen.' De brigadier zei dat dat geen enkel probleem was en trok zich toen met de agent terug aan de andere kant van het koffiehuis, waar ze door het raam over de haven naar de glazen wolkenkrabbers keken met hun piramidevormige bovenkanten.

Jeannie belde haar ouders en hoopte dat ze haar moeder aan de lijn zou krijgen, maar het was Derrick. Ze probeerde haar stem in bedwang te houden en zichzelf niet te verraden. Na een eenvoudig verzoek zou haar moeder naar Jeannies huis zijn gegaan en zou ze met de kinderen hebben gewacht en geen vragen hebben gesteld. Maar met Derrick moest Jeannie voorzichtig zijn. Haar broer wilde altijd te veel weten.

Dus loog ze en vertelde ze Derrick dat de reparateur op wie ze wachtte er nog steeds niet was. Zou hij naar haar huis willen gaan en voor de kinderen zorgen? Hun thee geven? Proberen Jimmy te weerhouden vanavond kattenkwaad uit te halen? Zorgen dat Stan zijn tanden netjes poetste? Sharon met haar huiswerk helpen?

Het verzoek deed een beroep op Derricks behoefte om de twee gezinnen te vervangen die hij eerder bij scheidingen had verloren. Naar Jeannies huis gaan betekende dat hij vanavond niet met zijn gewichten kon trainen - het voortdurend tot in de perfectie bijschaven van elke spier in zijn lichaam tot hij er als een monster zou uitzien - maar in plaats daarvan kreeg hij nu de kans papa te spelen zonder de bijkomende levenslange verantwoordelijkheid.

Jeannie richtte zich weer tot de politieagenten en zei: 'Ik ben gereed,' en volgde hen naar de auto.

Het kostte een eeuwigheid om bij het ziekenhuis te komen omdat ze, om een reden die Jeannie niet begreep, geen sirene of zwaailicht gebruikten. Het spitsuur was begonnen. Ze staken de rivier over en kropen door de buitenwijken waarbij ze eindeloos lange, vooroorlogse gebouwen van roetkleurige baksteen passeerden. Toen ze eindelijk de snelweg bereikten, ging het niet veel vlotter. Ze namen een andere snelweg en verlieten die weer toen een bord Tonbridge aankondigde. Ze slingerden zich door twee dorpen, zoefden tussen heggen door en minderden vaart toen ze eindelijk in een stad kwamen. Ze stopten bij de achteringang van een ziekenhuis, waar achter een geïmproviseerd dranghek van vuilnisbakken zes fotocamera's begonnen te klikken en flitsen afgingen zodra agent Payne-Dane Jeannies portier opende.

Jeannie aarzelde en greep haar handtas vast. Ze zei: 'Kunt u niet zorgen...?' Waarop brigadier Coffman over de rug van haar stoel zei: 'Het spijt me. Vanaf twaalf uur zijn we bezig hen op een afstand te houden.'

'Maar hoe wéten ze het dan? Hebt u het verteld?'

'Nee.'

'Hoe kan het dan...?'

Coffman stapte uit en kwam naar Jeannies portier. 'Iemand houdt de bewegingen van de politie in een bepaald gebied in de gaten. Iemand anders luistert met een scanner gesprekken op de radio af. Er is altijd wel iemand – op de politiepost, het spijt me dat ik het moet zeggen – die zijn mond voorbijpraat. De pers combineert het een en ander. Maar ze weten nog niets zeker en u hoeft het hun niet te vertellen. Oké?'

Jeannie knikte.

'Goed. Kom. Snel nu. Geef me uw arm.'

Jeannie veegde met haar hand langs haar schort en voelde de ruwe stof tegen haar handpalm. Ze stapte uit de auto. Stemmen schreeuwden terwijl camera's snorden: 'Mevrouw Fleming! Kunt u ons vertellen...' Tussen de jonge agent en de brigadier in haastte ze zich naar de glazen deur die automatisch openzwaaide.

Ze waren bij de EHBO binnengekomen. Hun ogen begonnen te tranen van de scherpe lucht van ontsmettingsmiddelen en iemand riep: 'Het is mijn borstkas, godverdomme!' In eerste instantie was Jeannie zich alleen bewust van het allesoverheersende wit: de voortbewegende lichamen in laboratoriumjassen en uniformen, de lakens op de brancards, de kaarten, de wagentjes die vol gaas en watten leken te liggen. En toen drongen de geluiden tot haar door. Voeten op de linoleum vloer, het geklap van deuren, de krakende wielen van een kar. En een kakofonie van stemmen:

'Het is zijn hart. Ik weet het zeker.'

'Kan een van jullie kijken...'

'... geen voeding voor twee dagen...'

'We hebben een ECG nodig.'

'...Solu Cortef. Stat!'

En iemand die hen passeerde, schreeuwde: 'Opzij,' terwijl hij een rammelde kar met een apparaat met draden, schalen en knoppen voortduwde.

Tussen dit alles door kon Jeannie Coffmans hand op haar arm voelen, net boven haar elleboog, warm en stevig. De jonge agent raakte haar niet aan maar bleef aan haar zijde. Ze liepen door een gang en toen door nog een. Ten slotte kwam er nog meer wit en een geheel nieuwe gewaarwording - kou - in een stille ruimte met een metalen deur. Jeannie begreep dat ze er waren.

Coffman zei: 'Wilt u eerst iets drinken? Thee? Koffie? Een cola? Wat water?' Jeannie schudde haar hoofd. 'Nee, het gaat best,' zei ze.

'Voelt u zich duizelig? U ziet zo wit. Kom. Ga hier zitten.'

'Het gaat prima. Ik blijf liever staan.'

Coffman staarde even naar haar gezicht alsof ze haar niet geloofde. Toen knikte ze naar de agent die op de deur klopte en erachter verdween. Coffman zei: 'Het duurt niet lang.' Jeannie vond dat het al lang genoeg had geduurd, jaren van voorbereiding. Maar ze zei: 'Mooi.'

De agent bleef minder dan een minuut weg. Toen hij zijn hoofd om de deur stak en zei: 'Ze staan voor u klaar,' nam Coffman Jeannie weer bij de arm en liepen ze naar binnen.

Ze had verwacht direct met zijn lijk geconfronteerd te worden, opgebaard op een tafel zoals ze dat in oude films deden, met stoelen eromheen. Maar in plaats daarvan kwamen ze in een kantoor waar een secretaresse stond te kijken hoe een printer vellen papier uitspuugde. Aan beide zijden van haar bureau waren twee gesloten deuren. Een man in een groen operatiehemd stond naast een van de deuren met zijn hand op de knop.

Hij zei met een rustige stem: 'Hier is het.' Hij zwaaide de deur open en terwijl Jeannie naar voren liep, hoorde ze Coffmans zachte stem zeggen: 'Hebt u het vlugzout?' Ze voelde de groene man haar andere arm pakken terwijl hij zei: 'Ja.'

Binnen was het koud. Het was licht. Het was smetteloos. Overal scheen roestvrij staal te zijn. Er waren kluizen, lange werktafels en een muur met stalen deuren waarvan er een openstond en waaruit een soort brancard stak. Hij was bedekt met een groen laken, van dezelfde spliterwtenkleur als het operatiehemd van de man. Ze liepen ernaartoe alsof ze op weg waren naar een altaar. En net als in de kerk waren ze, toen ze stopten, stil alsof ze vol ontzag waren. Jeannie beseftte dat de anderen op een teken van haar wachten waaruit bleek dat ze er klaar voor was. Dus zei ze: 'Laat hem dan maar zien.' De groene man boog voorover en rolde het laken terug om het gezicht bloot te leggen.

Ze zei: 'Waarom is hij zo rood?'

De groene man vroeg: 'Is dit uw man?'

Coffman zei: 'Koolmonoxyde kleurt de huid als het in de bloedsomloop komt.'

De groene man vroeg: 'Is dit uw man, mevrouw Fleming?'

Zo gemakkelijk om ja te zeggen, punt erachter en wegwezen. Zo gemakkelijk om je om te draaien, door de gangen terug te lopen, in de camera's te kijken en de vragen te horen zonder antwoorden te geven, omdat er in werkelijkheid geen antwoorden waren; ze waren er nooit geweest. Zo gemakkelijk om in de

auto te stappen, weg te rijden en te vragen of ze de sirene wilden aanzetten om sneller te kunnen rijden. Maar ze kon het juiste woord niet uit haar keel krijgen: ja. Het leek zo eenvoudig, maar ze kon het niet zeggen.

In plaats daarvan zei ze: 'Trek het laken naar beneden.'

De groene man aarzelde. Coffman zei: 'Mevrouw...' Het klonk geschokt. 'Trek het laken naar beneden.'

Ze zouden het niet begrijpen, maar dat deed er niet toe, omdat ze over een paar uur uit haar leven zouden zijn verdwenen. Kenny zou er echter altijd zijn: in de gezichten van haar kinderen, in een onverwacht, bekend geschuifel van voetstappen op de trap, in het eeuwige zwiep-knalgeluid van een leren cricketbal wanneer ergens ter wereld op een gemillimeterd grasveld het wilgehouten *bat* de bal raakte en deze hoog over de *boundary* vloog om weer zes punten te scoren.

Ze voelde dat de brigadier en de groene man elkaar aankeken en zich afvroegen wat ze moesten doen. Maar het was toch haar beslissing om de rest van zijn lichaam te willen zien? Het had helemaal niets met hen te maken.

De groene man begon het laken met beide handen vanaf de schouders op te vouwen. Hij deed het netjes, elke vouw tien centimeter verder, en langzaam, zodat hij kon stoppen op het moment dat zij zei dat het genoeg was.

Maar ze zou nooit genoeg zien. Jeannie wist dat op hetzelfde moment dat ze zich realiseerde dat ze het beeld van de dode Kenny Fleming nooit meer zou vergeten.

Stel hun vragen, zei ze tegen zichzelf. Stel hun de vragen die iedereen zou vragen. Het moet. Het moet.

Wie vond hem? Waar was hij? Was hij naakt, zoals nu? Waarom ziet hij er zo vredig uit? Hoe is hij gestorven? Wanneer? Was zij bij hem? Is haar lichaam hier ook?

Maar in plaats daarvan deed ze een stap naar voren en dacht aan hoe ze had gehouden van de sierlijke hoeken van zijn sleutelbeen en van de spieren van zijn schouders en armen. Ze herinnerde zich hoe hard zijn buik was, hoe zijn haar dik en grof rond zijn penis groeide, hoe op zijn dijen pezen als koorden lagen als bij een hardloper, hoe mager zijn benen waren. Ze dacht aan de twaalfjarige jongen die hij was geweest, aan de allereerste keer dat hij onhandig aan haar onderbroekje had gefrummeld achter de kratten op de Invica Wharf. Ze dacht aan de man die hij was geworden en de vrouw die zij was geworden en aan hoe hij die middag met zijn elegante auto naar Cubitt Town was gekomen en in de keuken had gezeten en thee had gedronken en het woord 'scheiding' had gezegd, waarop ze al vier jaar had zitten wachten. En ze dacht aan hun vingers die elkaar ten slotte nog wisten te vinden en elkaar als blinde dingen met een eigen wil vastgrepen.

Ze dacht aan de jaren samen - Kenny en Jean - die haar als hongerige honden voor de rest van haar leven zouden achtervolgen. Ze dacht aan de jaren zonder hem, die in golven van verdriet voor haar opdoemden. Ze wilde zijn lichaam vastgrijpen en op de grond smijten, haar hak in zijn gezicht drukken. Ze wilde zijn borst openkrabben en met haar vuisten op zijn keel slaan. Haat

raasde door haar heen, maakte een bankschroef van haar borstkas en vertelde haar hoeveel ze nog van hem hield. Waardoor ze hem nog meer haatte. Waardoor ze wenste dat hij telkens weer dood en dood ging, tot in eeuwigheid.

Ze zei: 'Ja,' en deed een stap achteruit.

'Is het Kenneth Fleming?' vroeg brigadier Coffman.

'Ja, het is hem.' Jeannie draaide zich om. Ze maakte zich los van de hand van Coffman. Ze verschoof haar handtas zodat het hengsel behaaglijk in de kromming van haar elleboog rustte. Ze zei: 'Ik moet sigaretten hebben. Ik neem aan dat u hier geen sigarenboer hebt'

Coffman zei dat ze voor sigaretten zou zorgen zodra het kon. Er moesten eerst formulieren ondertekend worden. Als mevrouw Fleming...

'Cooper,' zei Jeannie.

Als mevrouw Cooper deze kant op zou willen komen...

De groene man bleef bij het lijk achter. Jeannie hoorde hem een zachte zucht tussen zijn tanden door slaken terwijl hij de brancard naar een hangende lichtkoepel in het midden van de ruimte reed. Jeannie dacht dat ze hem 'Jezus' hoorde mompelen, maar tegen die tijd was de deur al achter hen dichtgevallen en zat ze aan een bureau onder een poster van een langharige teckelpuppy met een strohoedje op.

Coffman zei met een zachte stem iets tegen de agent en Jeannie ving het woord 'sigaret' op, dus zei ze: 'Mogen het Embassys zijn?' Daarna zette ze handtekeningen op de formulieren waar de secretaresse keurige rode kruisjes had neergezet. Ze wist niet wat voor formulieren het waren, waarom ze ze moest ondertekenen of wat ze ondertekende. Ja, misschien gaf ze wel toestemming om een eind aan haar leven te maken. Ze bleef gewoon maar doortekenen en toen ze klaar was, lagen de Embassys samen met een lucifersdoosje op de rand van het bureau. Ze stak er een op. De secretaresse en de agent kuchten discreet. Jeannie inhaleerde met intens genoegen.

'Dat is het voor vandaag,' zei Coffman. 'Als u deze kant op wilt komen, kunnen we u snel naar buiten loodsen en u thuisbrengen.'

'Oké,' zei Jeannie. Ze stond op. Ze stopte de sigaretten en de lucifers in haar handtas. Ze volgde de brigadier naar de gang.

De vragen werden op hen afgevuurd en de lampen flitsten zodra ze de avondlucht instapten.

'Is het Fleming?'

'Zelfmoord?'

'Ongeluk?'

'Kunt u vertellen wat er is gebeurd. Iets, mevrouw Fleming.'

Het is Cooper, dacht Jeannie. Jean Stella Cooper.

Inspecteur Thomas Lynley beklom de paar treden van het huis op Onslow Square waarin de flat van lady Helen Clyde zich bevond. Hij bromde dezelfde willekeurige tien noten muziek die als hongerige muggen zijn hersenen hadden bestookt vanaf het moment dat hij zijn kantoor had verlaten. Hij probeerde ze te verjagen met enkele snelle citaten uit de openingsmonologen uit

Richard III, maar zodra hij zijn gedachten in zijn geheugen liet duiken om de opkomst van George, die uiterst geslepen duke of Clarence, aan te kondigen, kwamen die verdomde noten weer terug.

Pas toen hij in het gebouw was en met grote sprongen de trap naar haar flat op stormde, begon hem te dagen wat de bron van zijn muzikale marteling was. En toen moest hij glimlachen om het vermogen van zijn onbewuste om via een medium te communiceren dat hij jarenlang niet meer tot zijn wereld had gerekend. Hij vond het prettig om zichzelf als een man van klassieke muziek te zien, vooral een man van Russische klassieke muziek. Hij zou nooit voor Rod Stewart met zijn *Tonight's the Night* kiezen om het belang van een avond te onderstrepen. Hoewel het toepasselijk genoeg was. Net zoals Richards monoloog overigens, aangezien hij net als Richard een plan had gesmeed – hoewel Lynley's inleidende stappen niet zo gevaarlijk waren – en het ook zijn bedoeling was dat alles maar tot één uitkomst leidde. Het concert, een laat diner, een wandeling na het eten naar dat ontegenzeggelijk rustige en amper verlichte restaurant vlak bij King's Road waar je, in de bar, kon rekenen op zachte muziek van een harpist. Die dus niet langs de tafels kon rondlopen en gesprekken kon verstoren die van doorslaggevende betekenis voor je toekomst waren... Ja, Rod Stewart was misschien toch toepasselijker dan *Richard III*, wat betreft zijn intrigerende teksten. Want vanavond was inderdaad de avond.

'Helen?' riep hij toen hij de deur dichtdeed. 'Ben je klaar, lieverd?'

Het antwoord was stilte. Hij fronste zijn voorhoofd. Hij had haar vanmorgen om negen uur gesproken. Hij had gezegd dat hij om kwart over zeven bij haar zou zijn. Hoewel ze dan vijfenveertig minuten hadden om een autorit van tien minuten af te leggen, kende hij Helen goed genoeg om te weten dat hij ruim de tijd moest nemen voor haar verwarring en besluiteloosheid als het ging om haar voorbereidingen voor een avond uit. Toch gaf ze meestal antwoord en riep dan: 'Hier, Tommy,' vanuit de slaapkamer waar hij haar stevast vond in een poging een besluit te nemen over welke van de zes of acht verschillende paren oorbellen ze zou dragen.

Hij ging naar haar op zoek en vond haar in de zitkamer, languit op de bank en omringd door een berg plastic tassen waarvan hij het logo maar al te goed herkende. Terwijl ze leed onder de kwellingen van een vrouw die consequent haar gezond verstand negeerde bij het selecteren van haar schoeisel, was ze nu het sprekende bewijs van de ontberingen die ze had moeten doorstaan bij het gelijktijdig koopjesjagen en met de mode mee willen doen. Eén arm lag gebogen over haar hoofd. Toen hij haar naam een tweede keer zei, gromde ze. 'Het leek wel oorlog,' mompelde ze van onder haar arm. 'Ik heb nog nooit zoveel mensen in Harrods gezien. En zulke hebzuchtige, Tommy. Dat woord doet eigenlijk geen recht aan de vrouwen tussen wie ik me door moest vechten om alleen al de afdeling lingerie te bereiken. Lingerie, goeie genade. Het leek wel of ze streden om een beperkt aantal slokken uit de fontein van de eeuwige jeugd.'

'Zei je niet dat je vandaag met Simon zou werken?' Lynley liep naar de bank,

haalde haar arm weg, kuste haar en legde de arm weer terug. 'Zat hij niet tot over zijn oren in een voorbereiding om te getuigen voor... Wat was het, Helen?'

'Ja, dat klopt. Het heeft iets te maken met het rangschikken van sensibilisatoren in water-gelatine explosieven. Amininen, aminozuren, siliciumdioxide-gel, nitrocellulose platen. Ik was tegen half drie volkomen daas van het vakjargon. En die beestachtige vent had zo'n haast, dat hij vond dat we de lunch maar moesten overslaan. Lunch, Tommy!'

'Dat gaat wel heel ver,' zei Lynley. Hij tilde haar been op, ging zitten en liet haar voeten op zijn schoot zakken.

'Tot half drie was ik bereid om mee te werken door achter de computer te zitten tot ik bijna blind was, maar op dat punt - flauw van de honger, vergeet dat niet - zei ik hem vaarwel.'

'En ging naar Harrods. Hoe flauw je ook van de honger was.'

Ze hief haar arm op, keek hem dreigend aan, liet haar arm weer zakken. 'Ik dacht de hele tijd aan jou.'

'O, ja? Hoezo?'

Ze maakte een krachteloos gebaar naar de tassen die haar omringden. 'Die daar. Dat.'

'Wat daar?'

'Tijdens het winkelen.'

Niet-begrijpend keek hij naar de tassen en zei: 'Heb je voor mij iets gekocht?' Hij vroeg zich af hoe hij zulk uitzonderlijk gedrag moest interpreteren. Niet dat Helen hem nooit verraste met iets leuks dat ze op Portobello Road of Berwick Market Street had opgedoken, maar zo'n gulheid... Hij bestudeerde haar heimelijk en vroeg zich af, denkend aan wat hij gewoonlijk droeg, door welke methode en gedachtengang ze zich had laten leiden.

Ze zuchtte en zwaaide haar benen op de grond. Ze begon in de tassen te rommelen. Ze zette er één opzij die gevuld leek met vloeipapier en zijde, toen een andere vol cosmetica. Ze groef in een derde en toen in een vierde en zei ten slotte: 'Aha. Hier is het.' Ze gaf hem de tas en zette haar zoektocht voort terwijl ze zei: 'Ik heb er ook een.'

'Een wat?'

'Kijk maar.'

Hij trok een berg vloeipapier uit de tas en vroeg zich af hoeveel Harrods bijdroeg aan de onvermijdelijke ontbladering van deze planeet. Hij pelde het papier van het pakje. Hij staarde naar een marineblauw trainingspak en dacht na over de boodschap die erachter moest steken.

'Leuk, hè?' zei Helen.

'Perfect,' zei hij. 'Bedankt, schat. Het is precies wat ik...'

'Je hebt zoiets toch nodig?' Ze kwam overeind te midden van haar buit en toonde hem triomfantelijk een trainingspak voor zichzelf, marineblauw als dat van hem, maar versierd met witte biezen. 'Ik zag ze overal.'

'Trainingspakken?'

'Joggers. Die gezond willen blijven. In Hyde Park. In Kensington Gardens.'

Langs de Embankment. Het wordt tijd dat we gaan meedoen. Zou dat niet leuk zijn?’

‘Joggen?’

‘Natuurlijk. Het is gewoon het einde. Frisse lucht inademen na een dag binnen zitten.’

‘Stel je voor om dat na het werk te doen? ’s Avonds?’

‘Of vóór een dag binnen zitten.’

‘Stel je voor om dat bij het ochtendgloren te doen?’

‘Of in de lunch- of theepauze. In plaats van de thee. We worden er niet jonger op en het wordt tijd dat we iets doen om de middelbare leeftijd op een afstand te houden.’

‘Je bent drieëndertig, Helen.’

‘En veroordeeld tot pafferige troela als ik nu niet iets positiefs doe.’ Ze richtte zich weer op de tassen. ‘Ik heb ook schoenen. Ergens. Ik was niet helemaal zeker van je maat, maar je kan ze altijd ruilen. Nou, waar zijn ze... Aha. Hier.’ Ze haalde ze triomfantelijk te voorschijn. ‘Het is nog vroeg, nietwaar? We kunnen ons nog best even omkleeden en een snelle jog maken, een paar rondjes om het plein. Precies goed om toe te werken naar...’ Ze richtte haar hoofd op. Haar gezicht zag er plotseling nadenkend uit. Ze scheen voor het eerst zijn kleding op te merken. De smoking, het strikje, de vlekkeloos gepoetste schoenen. ‘Jezus. Vanavond. We zouden... Vanavond...’ Haar wangen werden rood en ze vervolgde gehaast met: ‘Tommy. Schat. We hebben een afspraak, hè?’

‘Je bent het vergeten.’

‘Helemaal niet. Echt waar. Ik heb nog niets gegeten. Helemaal niets.’

‘Helemaal niets? Je bent helemaal niet naar voedsel op zoek geweest tussen Simons lab, Harrods en Onslow Square? Waarom kost het me moeite je te geloven?’

‘Ik heb alleen een kop thee gedronken.’ Toen hij sceptisch een wenkbrauw optrok, voegde Helen eraan toe: ‘Oké, misschien een of twee gebakjes bij Harrods. Maar het waren de allerkleinste roomsoezen en je weet hoe die zijn. Volkomen hol.’

‘Ik meen me te herinneren dat ze gevuld waren met... Wat was het? Pudding? Slagroom?’

‘Heel weinig,’ beweerde ze. ‘Een pathetisch klein theelepeltje. Dat telt nauwelijks mee en het is zeker geen maaltijd. Eerlijk gezegd mag ik blij zijn dat ik op dit moment nog tot de levenden behoer, met zo weinig in mijn maag.’

‘We zullen er iets aan moeten doen.’

Haar gezicht klaarde op. ‘Gaan we dan dinéren? Heerlijk. Dat dacht ik al. En het is ook bewonderenswaardig dat je dat vreselijke strikje om hebt dat je haat.’ Ze stond met hernieuwde energie op. ‘Dan is het goed dat ik niet gegeten heb, nietwaar? Niets kan mijn diner vergallen.’

‘Dat is waar. Achteraf.’

‘Achteraf...?’

Hij diepte zijn zakhorloge op en knipte het open. ‘Het is vijf voor half acht

en we hebben maar tot acht uur. We moeten weg.'

'Waarheen?'

'Naar de Albert Hall.'

Helen kneep haar ogen half dicht.

'Het Filharmonisch, Helen. Kaartjes waarvoor ik bijna mijn ziel heb verkocht. Strauss en nog eens Strauss. En als je moe van hem bent, Strauss. Klinkt je dat bekend in de oren?'

Haar gezicht begon te stralen. 'Tommy! Strauss? Neem je me echt mee om Strauss te horen? Het is toch geen truc, hè? Na de pauze krijgen we toch geen Stravinsky? *Le sacre du printemps* of iets anders weerzinwekkends?'

'Strauss,' zei Lynley. 'Voor en na de pauze. Gevolgd door een diner.'

'Thais eten?' vroeg ze getig.

'Thais,' antwoordde hij.

'Mijn god, dit is een hemelse avond,' verklaarde ze. Ze pakte haar schoenen op en een armvol tassen. 'Ik ben binnen tien minuten klaar.'

Hij glimlachte en verzamelde de overgebleven tassen. Alles verliep volgens plan.

Hij volgde haar de zitkamer uit en door de gang langs de keuken, waar een snelle blik hem vertelde dat Helen haar normale onverschillige manier van huishouden trouw was gebleven. De ontbijtborden stonden her en der op het werkblad. Het lampje van het koffiezetapparaat brandde nog. De koffie zelf was allang verdampt en had een laag drap op de bodem van de glazen pot achtergelaten die een buitengewoon penetrante geur verspreidde. Hij zei: 'Helen, in godsnaam. Ruik je dat niet? Je heb het koffiezetapparaat de hele dag aan laten staan.'

Ze bleef in de deuropening van de slaapkamer staan. 'O, ja? Wat een ellende. Die apparaten zouden automatisch af moeten slaan.'

'En de borden zouden ook uit zichzelf in de afwasmachine moeten springen?'

'Het zou van een goede opvoeding getuigen als ze dat deden.' Ze verdween in haar slaapkamer en hij hoorde dat ze haar pakjes op de grond liet vallen. Hij legde dat van hem op de keukentafel, deed zijn jasje uit, zette het koffiezetapparaat uit en liep naar het werkblad. Water, afwasmiddel en tien minuten soppen maakten de keuken weer aan kant, hoewel de koffiepot een flinke tijd in de week moest om weer de oude te worden. Hij liet hem in de gootsteen staan.

Hij vond Helen naast haar bed in een vaalbruine ochtendjas terwijl ze haar lippen nadenkend tuitte boven drie ensembles die ze op bed had gelegd.

'Welke straalt voor jou de *Blauwe Donau* uit gevolgd door Thais eten?'

'De zwarte.'

'Hmm.' Ze deed een stap achteruit. 'Ik weet het niet, schat. Volgens mij...'

'De zwarte is prima, Helen. Trek hem aan. Kam je haren. Laten we gaan. Oké?'

Ze tikte tegen haar wang. 'Ik weet het niet, Tommy. Voor een concert wil je er elegant uitzien, maar voor een diner niet te opzichtig zijn gekleed. Vind je niet dat die jurk te eenvoudig is voor de ene gelegenheid en te overdreven voor de andere?'

Hij nam de jurk op, trok de rits open en gaf hem haar. Hij liep naar de toilettafel. Daar was alles, in tegenstelling tot in de keuken, met een aandacht neergelegd die je zou verwachten bij een verzameling chirurgische instrumenten in een operatiekamer. Hij opende haar juwelenkistje en haalde er een ketting, oorbellen en twee armbanden uit. Hij ging naar de klerenkast en scharrelde een paar schoenen op. Hij keerde terug naar het bed, wierp juwelen en schoenen erop, draaide haar om zodat ze recht tegenover hem stond en maakte de ceintuur van haar ochtendjas los.

'Je bent vanavond buitensporig ondeugend,' zei hij.

Ze glimlachte. 'Maar het levert me wel wat op. Je trekt me mijn kleren uit.' Hij liet de ochtendjas van haar schouders glijden. 'Je hoeft niet ondeugend te zijn om me dat te laten doen. Maar dat wist je al, nietwaar?' Hij kuste haar en liet zijn handen door haar haren glijden. Ze voelden aan als koel water. Hij kuste haar nog eens. Ondanks alle frustratie waarmee hun levens verstrikt waren geraakt, vond hij het nog steeds heerlijk om haar aan te raken, hield hij van de poedergeur die om haar heen hing en de smaak van haar mond. Hij voelde haar vingers aan zijn hemd frunniken. Ze knoopte zijn strikje los. Haar handen gleden over zijn borst. Hij zei tegen haar mond: 'Helen, ik dacht dat je vanavond wilde dineren.'

Zij zei: 'Tommy, ik dacht dat je wilde dat ik me aankleedde.'

'Dat klopt. Maar wat het zwaarst is, moet het zwaarst wegen.' Met zijn hand veegde hij de kleren, schoenen en juwelen op de grond en trok haar op het bed. Hij liet zijn hand naar haar dij glijden.

De telefoon rinkelde.

Hij zei: 'Verdomme.'

'Negeer hem. Ik verwacht niemand. Het antwoordapparaat staat aan.'

'Ik heb dit weekend oproepdienst.'

'Het is niet waar.'

'Het spijt me.'

Ze keken beiden naar de telefoon. Hij bleef rinkelen.

'Nou ja,' zei Helen. Het gerinkel hield aan. 'Weten ze bij de Yard dat je hier bent?'

'Denton weet waar ik ben. Hij zou het hun verteld kunnen hebben.'

'Ze kunnen denken dat we er al vandoor zijn.'

'Ze hebben het nummer van de autotelefoon en de nummers van de zitplaatsen in het theater.'

'Misschien is het niets. Misschien is het mijn moeder.'

'Misschien moeten we even afwachten.'

'Misschien.' Ze raakte met haar vingers zijn gezicht aan en tekende een patroon over zijn wang naar zijn lippen. Haar eigen lippen openden zich. Hij haalde diep adem. Zijn longen voelden vreemd heet aan. Haar vingers bewogen zich van zijn gezicht naar zijn haar. De telefoon hield op met rinkelen en even later klonk er vanuit de andere kamer via Helens antwoordapparaat een stem. Lynley herkende de stem onmiddellijk. Hij behoorde toe aan Dorothea Harriman, de secretaresse van zijn afdelingschef. Als zij hem pro-

beerde op te sporen, betekende dat altijd het ergste. Lynley zuchtte. Helens hand viel in haar schoot. 'Het spijt me, schat,' zei hij tegen haar. Hij stak zijn hand uit naar de telefoon op het nachtkastje en onderbrak de boodschap van Harriman door te zeggen: 'Ja. Hallo, Dee. Ik ben het.'

'Inspecteur-rechercheur Lynley?'

'Niemand anders. Wat is er?'

Terwijl hij sprak, stak hij nog een keer zijn hand naar Helen uit. Maar ze had zich al van hem afgewend. Ze gleed van het bed en boog voorover om haar ochtendjas te pakken die in een hoopje op de grond lag.